

Rudolf Steiner

Člověk a jeho vztah k duchovnímu světu v proměně dob

(přednáškový cyklus *Tajemství Trojice, GA 214*), 9. přednáška, Oxford 22. srpna 1922, přeložila Věra Zoubková (upraveno, kráceno).

Abstraktní myšlenky

V období, kdy intelektualita umisťuje do naší hlavy jen myšlenky, zde vzniká svoboda, neboť myšlenky nás nemohou k ničemu nutit. Když se postavíte před zrcadlo, zrcadlené obrazy nemají žádnou realitu, protože to jsou pouze obrazy. Abstraktní myšlenky jsou vlastně mrtvolami duchovního světa. V těchto přednáškách jsem na to upozornil. Tak jako zůstává mrtvola fyzická, když procházíme branou smrti, tak z duchovně-duševní bytosti, kterou jsme v duchovním světě, zůstává před sestupem do fyzického světa také mrtvola. Tak je tomu ale teprve od doby, kdy je člověk obdařený vědomím svého Já. Tuto mrtvolu představují právě abstraktní myšlenky. Jsme-li sto pojmout do sebe abstraktní myšlenky, pojmáme vlastně mrtvolu své duchovně-duševní bytosti. Ale pojmáním mrtvoly svého duchovně-duševně vchází do našeho fyzického těla něco z odumírajícího, ochromujícího principu. Takže můžeme říci: Žijeme v civilizovaném světě, v té periodě vývoje lidstva, kdy se fyzické tělo počíná rozpadat. A právě vlivem tohoto rozpadávajícího těla, které je základem pro intelektualismus, to znamená pro abstraktní myšlenky, získáváme svoji svobodu.

Nebezpečí ahrimanských mocností

Ale budou-li lidé dále vytvářet pouze tyto abstraktní (zrcadlené) myšlenky, tyto myšlenky budou propadat ahrimanským mocnostem, ahrimanské mocnosti budou stále více nacházet přístup k člověku a člověk ztratí svoji svobodu ve prospěch ahrimanských mocností.

Před tímto nebezpečím lidé v současnosti stojí. Buď lidé pochopí spirituální život, nebo spirituální život popřou. Potom by však již nemohli myslet svobodně, a začaly by v nich myslet ahrimanské mocnosti a lidstvo by pokračovalo v sestupujícím vývoji. Tak vážná je dnes situace pozemských lidí z vyššího hlediska.

Lidstvo je na cestě, aby (vycházejíc ze sebe sama) postupně proměňovalo duchovní realitu v abstraktní pojmy. Člověk však musí opět najít možnost naplnit je duchovní substancialitou. To učiní tím, že s přechodem do intelektuálního života bude spoluprožívat Krista. Moderní intelektualismus musí srůst s vědomím o Kristu.